

WOEKERPOLIS

Het vuur onder de woekerpolissen laait weer op. Het regent claims en rechtszaken. Met de staat als grootste woekeraar.

Brabants Dagblad 28 mei 2014

Deel 1 van een 3-delige serie.

Woekerpolis begint aan tweede ronde

door **Chris van Alem**

illustratie **Censuur**

De strijd rond woekerpolissen is weer volop losgebarsten. De ene na de andere stichting met claimende advocaten klopt aan bij verzekeraars voor duizenden euro's schadevergoeding. De eerste uitspraken van rechters zijn hoopvol voor de houders van de 3,3 miljoen nog actieve woekerpolissen.

Verzekeraars die de polissen verkocht hebben, moeten klanten wier polis 'onder water' staat, dit jaar benaderen en hen een oplossing aanbieden. Dat eist toezichthouder Autoriteit Financiële Markten (AFM).

In de eerste drie maanden van dit jaar zijn de schrijnende gevallen al benaderd. Daarbij gaat het om polissen waarin veel te weinig wordt opgebouwd om straks de hypotheek mee af te kunnen lossen of om het pensioen te betalen. Voor het eind van dit jaar moet 80 procent van de kwetsbare klanten zijn benaderd. Bij hen is het gat tussen opbouw en opbrengst minder dramatisch. In april spoorde AFM de verzekeraars aan niet alleen brieven te schrijven, maar hun klanten vooral ook te bellen.

Ook De Nederlandsche Bank zit de verzekeraars achter de vodden. De verzekeraars die woekerpolissen hebben verkocht willen niet zeggen hoeveel schrijnende gevallen zij in hun bestand hebben. Ze verwijzen naar het rapport dat AFM daarover na de zomer uitbrengt. „Wij hebben in elk geval de indruk dat het aantal niet opbouwende polissen sterk is gereduceerd”, zegt Theodor Kockelkoren, directielid van AFM. Maar verzekeraars – SNS Reaal en ASR hebben dat publiekelijk gemeld – stuiten ook op mensen die hun woekerpolis bewust in de la laten liggen, brieven over de polis niet openmaken en adviezen om hun situatie te verbeteren in de wind slaan. „Zorgwekkend”, vindt Kockelkoren. „Je hoeft je polis niet voort te zetten, je kunt er ook gewoon mee stoppen. In veel gevallen ben je daar zelfs beter mee af.” Sommige polissen 'lopen leeg'. Dat kan gebeuren bij polissen met een hefboomeffect: hoe lager het rendement van de beleggingen, hoe hoger de overlijdensrisicopremie die aan de polis is gekoppeld. Dat veel polishouders de tikkende tijdbom onberoerd laten, snapt Kockelkoren wel. „Zeker als je daarover wordt gebeld of een brief krijgt van dezelfde mensen die jou de polis verkocht hebben. Dat is geen feest der herkenning.”

Woekerpolissen zijn de veenbrand onder honderdduizenden huishoudens. Tussen 1992 en 2012 verkochten verzekeraars in totaal 7,2 miljoen verzekeringen waarvan de opbrengst afhankelijk is van beleggingen. Bij 30 procent is de opbrengst bedoeld om straks de hypotheek mee af te lossen. In meer dan de helft gaat het om opbouw van pensioenvermogen, aldus het Centrum voor de Verzekeringsstatistiek. Nadat *TROS Radar* in 2006 de woekerpolis op de korrel nam en de AFM in 2008 constateerde dat een groot deel van de premie, zonder dat de klant het wist, opging aan kosten en dus niet werd belegd, volgde in 2009 een omstreden akkoord over compensatie van te veel betaalde kosten. De ene polishouder kreeg vorig jaar wel compensatie van zijn verzekeraar, de andere niet. De slotsom: iedereen voelde zich bekocht. Niemand begreep hoe de compensatie was berekend of waarom er niets werd uitbetaald. „Ik werd afgescheept met vijf tientjes”, zegt Huub de Haan uit Oss (42) die in 1998 een beleggingspolis voor pensioenopbouw kocht bij Nationale Nederlanden. Toen hij daarover klaagde, bood Nationale Nederlanden hem 9.000 euro, als hij zijn mond maar hield. Waarmee De Haan wil zeggen dat de twee stichtingen, Woekerpolisclaim en Verliespolis, die in 2009 het compensatieakkoord voor een totaal van 3 miljard euro sloten, hun werk slecht hebben gedaan. „Dat was gewoon handjeklap met de verzekeraars. Van elke verzekeraar waarmee ze het op een akkoordje hebben gegooid, streken ze 350.000 euro op. Ze zeiden dat 99 procent van de leden instemden met het akkoord. Dat klopt voor geen meter, dat kan elke enquêteur je vertellen. Ik heb de gegevens opgevraagd, maar die kreeg ik niet, want het was geen openbare

stemming.”

Aangevuurd door de schrale kostencompensatie en de hoge rendementsbeloften hebben tientallen advocaten zich opgewarmd voor de tweede ronde rondom woekerpolissen. Dit keer gaat het om *big money*: 20 tot 30 miljard euro, schat Arnoud Boot, hoogleraar financiële markten in Amsterdam. Nu draait het om genoegdoening voor verzwegen ‘eerste kosten’ en onwaarachtige rendementsbeloften. Boot zegt dat ‘overheid en toezichthouders zich tegen de consument gekeerd hebben om de woekerpolisclaim zo klein mogelijk te houden’. Hij snapt waarom. „Want bij vergoeding van de werkelijke schade zijn ze failliet. Gelukkig blijkt de rechtbank nog recht in de leer en laat de rechter de consument niet in de steek.”

Pikant detail: inmiddels is de Nederlandse staat de grootste houder van woekerpolissen. Van de 7,2 miljoen polissen zijn er ruim 2 miljoen van ASR en SNS Reaal. Beide bedrijven zijn staatseigendom. Minister Dijsselbloem wil ASR en verzekeraar Reaal snel verkopen. Maar de interesse bij kopers in een bedrijf dat tot de nok vol zit met woekerpolissen, is gering. Ook bij Nationale Nederlanden, dat op het punt staat naar de beurs te gaan, hangen de woekerpolissen als een steen om de nek.

Onterechte compensatie pakt slecht uit

door **Chris van Alem**

Ongeveer 400.000 klanten van verzekeraar Reaal met een woekerpolis kregen vorig jaar een compensatie uitgekeerd. Ik ook. Op mijn rekening werd vorig jaar april 285,28 euro gestort voor een in maart 2013 afgekochte beleggingsverzekering. Die was in augustus 1992 afgesloten om in 2018 een hypotheek van (omgerekend) 78.000 euro mee af te lossen. Ik heb mazzel gehad. Dat maakt Dennis, actuarieel rekenaar bij Reaal in Alkmaar al meteen duidelijk. Ik heb compensatie gekregen terwijl ik daar, strikt bezien, geen recht op had.

Hoe komt Reaal eigenlijk aan dat compensatiebedrag?

Dennis: „De verzekeraars moesten van minister Dijsselbloem (Financiën, PvdA) verplicht al hun klanten vóór 1 april 2013 laten weten of en welke compensatie ze zouden krijgen. Het zou voor ons te lang gaan duren om elke polis afzonderlijk door te rekenen. We hebben gekozen voor een snellere methode van berekenen. In de praktijk komt het erop neer dat we ruimhartiger zijn geworden voor onze klanten.”

Dus ik heb misschien te veel gekregen of geld gekregen waar ik geen recht op had?

„In uw geval het laatste.”

Waarom had ik er dan geen recht op?

„Omdat de kosten die op uw polis zijn ingehouden, over de hele looptijd berekend, beneden de 2,45 procent uitkwamen. De maximale kosten die we in 2008 afgesproken hebben met de stichtingen Verliespolis en Woekerpolis verschillen per polis en worden bepaald door de hoogte van de premie die maandelijks wordt betaald.”

Dennis laat een grafiek zien met een rode en een blauwe lijn, lopend van augustus 1992 tot augustus 2018, de einddatum van de polis. De blauwe lijn laat een eindkapitaal zien van 50.130 euro in 2018; de rode lijn eindigt bij 36.785 euro. „Als we u geen compensatie hadden toegekend en u had de hele looptijd de kosten betaald die lager waren dan die 2,45 procent, zou u volgens verwachting op ruim 50.000 euro zijn uitgekomen. Die rode lijn is het eindkapitaal als we uitgaan van compensatie én berekening van 2,45 procent kosten.” Dus eigenlijk pakt die compensatie nadelig uit?

„Als je het strikt bekijkt, ja.”

Hoe komt Reaal bij dat compensatiebedrag van 285,28 euro?

Dennis begint een duizelingwekkende toer langs begrippen als kostennormering, fondskosten, total expense ratio, risicokapitaal, genormeerde mannelijke bevolking, saldowaarde. En hij toont een indrukwekkende spreadsheet vol cijfers. „In feite hebben we de premie die u heeft betaald voor de overlijdensrisicoverzekering bij de compensatieberekening buiten beschouwing gelaten. In theorie heeft u dan te veel kosten betaald. Daardoor komt die

rode lijn die ik net liet zien boven die blauwe lijn uit en heeft u recht op compensatie. Voor de hele looptijd zou dat 412,98 euro zijn, maar omdat u de polis heeft afgekocht, heeft u 285,28 euro gekregen. U bent niet de enige die ernaar vraagt. We hebben een storm aan vragen over ons heen gekregen.”

Hoeveel kosten heb ik betaald voor mijn polis?

„De eerste acht jaar zijn de afsluitprovisie en de doorlopende provisie ingehouden. Het ging om 46,33 euro per maand op een inleg van 108 euro per maand. Dus 61,67 euro werd in de beleggingspot gestopt. Over die acht jaar heeft u 10.368 euro inlegd en 4.447,68 euro aan kosten betaald. Na die acht jaar is elke maand 103,46 euro belegd.” In maart 2013 kocht ik de woekerpolis af voor 31.605,49 euro en loste dat af op de hypotheek.

Achteraf bezien had ik, zonder compensatie, de polis beter aan kunnen houden?

„Dat kunnen en zullen wij nooit zeggen.”

Volgende week **deel 2** in de driedelige serie over woekerpolissen.

Reageren? woekerpolis@depersdienst.nl